

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Corespondințele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	„FOAIA DIECESANĂ“
„ România și străinătate pe an 14 franci		iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ „ „ pe 1/2 an 5 „		ADMINISTRAȚIA
„ „ „ pe 1/4 an 7 „		Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Nr. 54 pres. ex 1902.

NICOLAE

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul bisericeii ortodoxe răsăritene române în eparhia Caransebeșului

Jubifului nostru cler și popor, și onoraților deputați la sinodul eparhiei noastre!

Pe baza dispuneriunilor §§-lor 89 și 90 din statutul organic convocăm prin acesta sinodul ordinaru al diecesei noastre a Caransebeșului la biserica catedrală din orașul Caransebeș, pe Dumineca Tomei, adevă pe ziua de 21 Aprilie calendariul vechiu a. c. la 9 ore antemeridiane, în care ziua îndată după săvârșirea sântei liturgii și invocarea Sântului Duh va urma deschiderea sinodului.

De aceea invităm pe toți onorabili deputați ai sinodului eparhial, periodul al XI-lea, sesiunea a III-a, ca în susnumita ziua la ora defiptă să se afle în Caransebeș, ca așa sinodul conform regulamentului afacerilor interne să-și pótă începe activitatea sa.

Împărtășind binecuvântarea Nóstră arhierescă sum

Al tuturor

Caransebeș în 6 Aprilie 1902.

voitoriu de tot binele

Nicolae Popea m. p.

Episcop :

Isus Cristos

— Cu cuvintele s. Scripturi, textul de la Neamțul —
(Continuare)

153. Isus în Muntele Măslinilor prezice de nou lăpădarea lui Petru

Acestea grăind Isus, și dând ei laudă, a eșit împreună cu învățăceii săi în Muntele Măslinilor. Atunci a zis lor Isus : „Voi toți vă veți sminti întru mine în

noaptea aceasta. Că scris este : Bate-voiu păstoriul, și se vor risipi oile turmei ? Dar după ce voiu învia voiu merge mai înainte de voi în Galileea.“ Și răspunzând Petru a zis lui : „Dacă toți se vor sminti întru tine, eu nici odată nu mă voiu sminti.“ Zis-a Isus lui : „Amin zic ție că tu astăzi întru această noapte mai nainte de a cânta de două ori cocoșul, de trei ori te vei lăpăda de mine.“ Iar Petru cu mult mai vartos zicea : „Și de ar trebui să mor împreună cu tine, nu mă voiu lăpăda de tine.“ Așijderea și toți învățăceii au zis.

154. Isus în Ghetsimani

Și eșind a mers Isus împreună cu învățăceii săi după obicei de cea parte de pârul Chidron în Muntele Măslinilor, în țarină al cărei nume este Ghetsimani. Și scia și Iuda cel ce l-a vândut pe el locul, căci de multe ori se aduna Isus acolo cu învățăceii săi. Și a zis Isus învățăceilor săi : „Sedeți aici până mă voiu ruga.“ Și a luat pe Petru și pe Iacob și pe Ioan pe cei doi fi a lui Zevedeu, cu sine și a început a se înfiora și a se măhnî. Și a zis lor : „Întristat este sufletul meu până la moarte. Rămâneți aci și priveghiați cu mine. Rugați-vă ca să nu intrați în ispită.“ Și el s'a depărtat de la dînșii ca de o aruncătură de peatră și ingenunchind se ruga zicând : „Părintele meu, de este cu putință, treacă de la mine păharul acesta ; însă nu precum voiesc eu ci precum tu.“ Și i-s'a arătat lui inger din ceriu întărindu-l pe el. Și fiind întru nevointă, mai cu dinadinsul se ruga, ca de este cu putință să treacă de la dînsul acel ceas, și zicea : „Ava părinte, toate sunt cu putință ție ; treci dela mine păharul acesta ; însă nu ceea ce voiesc eu, ci ceea ce tu.“ Și se făcuse sudoarea lui ca picăturile de sânge ce pică pe pământ. Și sculându-se de la rugăciune, venind la învățăceii i-a aflat pe ei dormind de întristare, și le-a zis lor : „Ce dormiți ? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispită.“ Și a zis lui Petru : „Simone, dormi ? Nu puțuși un ceas să priveghezi cu mine. Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Că Duhul este osârduitor, iar trupul neputincios.“ Iarăș a doaua oară mergând s'a rugat zicând : „Părintele meu, de nu poate trece acest pahar de la mine ca să nu-l beau, fie voia ta.“ Și întorcându-se i-a aflat pe dînșii iarăș dormind ; că erau ochii lor îngreuiați, și nu sciau ce să răspundă lui. Și lăsându-i pe ei mergând iarăș s'a rugat a treia oară acelaș cuvânt zicând. Atunci a venit a treia oară

la învățării săi și le a zis lor: „Dormiți de acum și vă odihniți, destul este, iată s'a apropiat ceasul și Fiul omului se va da în mâinile păcătoșilor. Sculați-vă să mergem; iată s'a apropiat cel ce m'a vândut.“

155. Prinderea lui Isus

Și încă el grăind, iată Iuda unul din cei doisprezece a venit, și împreună cu el popor mult — luând oaste și de la arhieriei și dela fanisei slugi — cu felinare și cu făclii și cu arme și cu săbii și cu furci, trimiși de la arhieriei și cărturari și bătrânii poporului. Iar Iuda cel ce-l vânduse pe el mergea înaintea lor și le-a dat lor semn zicând: „Pe care voui săruta, acela este; prindeți-l pe el și-l duceți cu pază.“ Și venind îndată s'a apropiat de Isus și i-a zis lui: „Bacură-te, învățătorule!“ și l-a sărutat pe el. Iar Isus a zis lui: „Prietene, pentru ce ai venit? Iudo, cu sărutare pe Fiul omului vinzi?“ Iar Isus știind toate ce era să vină asupra lui a eșit și a zis lor: „Pe cine căutați?“ Răspuns-au lui: „Pe Isus Nazarineanul“. Zis-a lor Isus: „Eu sunt.“ Și sta și Iuda cel ce-l vânduse pe el împreună cu dinșii. Deci după ce a zis lor: Eu sunt, s'au întors ei înapoi și au căzut jos. Și iarăși i-a întrebat pe ei: „Pe cine căutați?“ Iar ei au zis: „Pe Isus Nazarineanul.“ Răspuns-a Isus, și a zis: „Am spus voaue că eu sunt; deci de mă căutați pe mine, lăsați pe aceștia să se ducă;“ ca să se plinească cuvântul, care a zis: Pe care l'ai dat mie, n'am pierdut dintre dinșii nici pe unul. Atunci apropiindu-se ei au pus mâinile pe Isus și l-au prins. Și văzând cei ce erau pe lângă el ceea ce va să fie i-au zis: „Doamne Iovom cu sabia? Iară Simon Petru, având sabie, o a scos și a lovit pe sluga arhierelui și a tăiat urechea lui cea dreaptă; și era numele slugii Malh. Iar Isus răspunzând a zis: „Lăsați până aici.“ Și a zis Isus lui Petru: „Bagă sabia ta în teacă, că toți cei ce scot sabie, de sabie vor muri. Au ție-se pare că nu pot ruga acum pe Tatăl meu, și să-mi pună mie înainte mai mult de cât două spre zece legiuni de îngeri? Dar cum se vor plini scripturile, care zic că așa se cade să fie? Păharul, care mi-a dat mie Tatăl au nu-l voiu ca?“ Și atingându-se de urechia slugii l-a vîndecat pe el. Și a zis Isus celor ce venise la diusul arhierelor și mai marilor bisericii și bătrânilor: „Ca la un tâlhar ați eșit cu săbii și cu furci să mă prindeți? În toate zilele am fost la voi în biserică învățând, și n'ați întins mâinile asupra mea și nu m'ați prias. Ci acesta este ceasul vostru și puterea întunecului, ca să se plinească scripturile prorocilor?“ Deci oastea și tribunul și slugile Iudeilor au prins pe Isus și l-au legat. Atunci învățării toți lăsându-l pe el, au fugit. Iar un tîner oare-care mergea după el îmbrăcat cu giulgiu pe trupul gol, și l-au prins pe el tînerii, iar el lăsând giulgiul, gol a fugit dela ei.

(Va urma)

O vorbă la chestia planului de învățământ

(Continuare)

Să încep dară cu comparațiunea mărginindu-mă numai la școala elementară și în special la cea română. Despre școalele vechi române înainte de anul 1848 nu-mi pot da sama precis. E știut însă, că ele au început a lua un avânt mai înbucurătoriu după înființarea primului peda-

gogiu român a celui din Arad, întemplată la anul 1824, ori mai bine nimerit zis după sufocarea revoluții din anul 1848. În școalele acelea figu-
rau ca obiecte de învățământ: religia, cetirea, scrierea, socoata și cântarea. Despre modul lor de predare am auzit destule dela colegii nostri mai bătrâni. Rolul principal în instrucție îl purta exclusiv mehanismul. Despre vre-un metod mai precisat și mai științific — nici vorbă. Învățătorii de pe-atunci își câștigau evalificațiunea în norme, ce durau câte 6 respective 8 săptămâni. Mai târziu normele acestea s'au prelungit la 6 luni și în fine din ele s'au dezvoltat treptat cursurile preparandiale la 2 ani. Astfel at fost până la anul 1876. Pergătirile lor erau puține. Că să-și însușească unele cunoscințe pedagogice se țineau din când în când conferințe învățătorești, în cari li se propuneau și esplicau inovațiuni din sfera învățământului. Ahea prin anii 1860—63 s'au organizat conferințele acestea mai temcinic și după restaurarea metropoliei respective cu introducerea statutului organic s'au făcut obligătoare. Cum și cât au învățat elevii pe atunci, ne-au povestit părinții nostri. Progresul făcut ni-l dovedesco clar numărul cel mare al analfabetilor din generațiunile trecute. Adevărat, că în școala noauă, organizată prin art. de lege XXXVIII din anul 1868, numărul obiectelor s'a înțoit. Dar aceasta a trebuit să urmeze, pentru-că de o parte le-a reclamat progresul făcut de popoarele din occident și în consecință luptă pentru esistență; iar de altă parte le-a facilitat metodele noi mult mai firești și mai perfecționate. Că școala noauă nu-și aduce roadele sale în direcția morală și că nu mai dă societății caractere neprihănite ca școala veche, vina n'o aflummai în ea respective în aglomerarea materiei de învățământ, care se zice, că împedecă pe învățătoriu a influința educativ asupra elevului, după cum afirmă d-l Nicolae Băiaș; ci cu o aseriu mai mult factorilor celorlalți, familiei și societății omenești, precum involuntar o recunoasce și d-sa, când zice, „că răul zace în facultățile naturale ale omului, în creșterea nechibzuită dată din partea părinților, în circumstanțele traiului afară de școală și în însoțirile rele“. Astea toate dară denoată, că referințele elevului în familie și în societate poartă mai mult vina la decădiința morală, ce ne-o înfățișează presentele. Dacă însă susținem axioma: „Exempla trahunt“, atunci cu tot dreptul ne prinde mirarea, că de ce nu s'au perpetuat și în generațiunea de acuma morăvurile și caracterele practisate de înaintașii lor eșii din școala veche? Prin urmare alta trebuie să fie cauza. Șcim toți prea bine, că școala, — formând zala din mijlocul lanțului educațiunii, — numai așa își poate împlini misiunea ei, dacă și familia și

societatea omenească își împlinise conștiințios chemarea lor întru crescerea tinerimii; pentru-că nu-mi vine a crede, că ar mai exista azi școale, în cari să nu se pună pondul cuvenit pe regulile și momentele etice și estetice, ce le pretinde simțul religios și moral. Dar până când elevul va espira atât în familie, cât și în societatea omenească mai la toată ocaziunea tocmai contrariul dela cele ce le profesează școala, până atunci ea, școala, pe lângă toata forțarea și în butul tuturor reformelor nu-și va putea împlini nici când misiunea ei în direcție educativă. Acestea le confirmă mai bine cuvintele actualului împărat al Germaniei Wilhelm II, rostite în anul trecut cu ocazia unei recepții către președintele dietei imperiale: „că tinerimea e demoralizată și la aceasta sunt părtașe toate păturile societății“.

Din cele atinse până aci reese, că nu cultura poartă vina la decădinta morală a omenimii, ci referințele sociale.

Astfel am comparat școala veche cu cea nouă, iar comparația între învățătorii ei mi-o închipui cam în următoarele:

Învățătorul din școala veche era un fel de învățătoriu-măiestru, adică „Schulmeister“. Pregătirile și cunoștințele lui, după cum am văzut, erau de tot minimale. Din istoria învățământului se știe, că mai înainte vreme învățătorii se recrutau dintre meseriașii cu ceva carte, soldații invalizi, pe unele locuri din cantori ori chiar și din crâșnici. Prin științele predate de dânsii tinerimii, mai mult în mod mehanic, n'au putut ei influența în mod așa de eficace asupra moralității, când șcim prea bine, că în educațiune nucleua era mijlocul cel mai căutat de disciplină. Prin urmare se poate zice, că el, învățătorul, numai prin viața lui influențată și ajutată de moravurile, ce domniau atunci în societatea omenească și în special în familie la crescerea tinerimii, a putut contribui la formarea caracterelor. Asta însă avem s'o punem pe răvașul activității sale private ca membru în societate mai mult, decât pe al celei din școală. Funcțiuni publice, ori onorifice nu avea, fără numai cantoratul, și acesta iarăș numai pe aici prin părțile Bănatului. Cu studii, serutări ori inovări puțin se ocupa. După-ce își isprăvia munca școlară, își căuta tignit, de afacerile sale familiare și private, fiind-că societatea omenească nu reclama nimic dela dînsul. E adevărat, că și dotațiunea lui de pe timpurile acelea nu era ceva mai de dai Doamne! Comparându-o însă cu cea de-acuma, am putea zice liniștit, că nu se observă vre-o diferență așa de mare, mai ales dacă asemănăm condițiile traiului de atunci cu cele de-acuma.

Cam astfel erau împrejurările, între cari a viețuit învățătorul din școala veche. Să vedem

însă, că între ce împrejurări trăiesc învățătorul din școala nouă.

Învățătorul din școala nouă mai întâiu de toate ar fi să fie învățătoriu și educator după prescrierile pedagogiei. Pregătirile și cunoștințele lui s'au înmulțit. Despre necazurile și umilirile, ce le îndură, până când să vede așezat în post nu voese să mai zică nimic. Le șcim toți prea bine. Așezat odată în post apoi, trebuie să aibă indulgință de fer, pentru-ca să poată răsbi în contra tuturor neajunsurilor și influențelor pătimase, ce planează asupra lui când dintr'o parte, când dintr'alta provenite din împrejurările nesănătoase, ce se produc mai vîrtos în urma interpretărilor și principiilor greșite observate atât din partea familiei, cât și din partea societății omenesci tocmai la instruirea și educarea tinerimii. Tot așa trebuie să dovedească o răbdare mare întru suportarea necazurilor și neplăcerilor, ce i-le causează chestia salariului, — nu prea de învidiat, — când la preliminar, când la încasare; iar mai ales evinevenalele menite pentru o ameliorare cam benevolă, cam silită a stării lui materiale. Astea însă nu sunt toate, mai vin și altele. Comuna, în care servește, îi încarcă și îi impune felurite funcțiuni și agende. Îl face cantor, conducătoriu de cor, purtătoriu de socoți, notariu la toate corporațiunile parohiei, apoi la astea îi mai adaugă și altele, ca vizitator de morți, instructor la pompieri, mentor și câte altele. Și ca să nu lipsească ceva mai pretinde dela dînsul, să fie translatorul poporului, agent, pomolog, apicultor, econom etc. Mulțimea aceasta de agende, — de datorințele familiare nici nu mai cutez să fac vre-o amintire, — nu e cu puțință să aibă vre-o influență bună asupra activității lui din școală. Căci îmi va concede ori și cine, că învățătorul în urma lor în continuu va fi întrerupt, conturbat, agitat, câte odată chiar și supărat în munca lui din școală, și atunci nefiindu-i ea, munca, tignită și liniștită, după cum se pretinde, ca să fie, lucru firesc, că nici nu poate influența educativ asupra elevului. Și după părerea mea basată pe esperință pot afirma, că aceasta și nu tocmai aglomerarea materiei, e doară o cauză destul de importantă, ca activitatea școlară a învățământului și prin urmare școala să nu-și aibă influența recerută în educațiunea morală a elevului. Dacă însă serutam și aici cu deamăruntul, atunci vom fi nevoiți să constatăm, că și aici vina o poartă tot numai referințele. Să mă esplic.

Activitățile și agendele secundare, e adevărat, că îi dau învățătorului mult de lucru; sunt însă între ele unele, cari îi aduc și ceva câștig parte moral, parte material. De câștigul material nu se va putea lipsi învățătorul până atunci, până când esistența lui nu va fi asigu-

rata astfel, după cum trebuie să fie. Un învățătoriu idealist și cu vocațiune, cu dotațiunea ce i-o oferă numai postul învățătoresc, în timpul de față când mai toată societatea omonească e copleșită de egoism și materialism și când moravurile oamenilor devin tot mai rele, — de sigur, că are să piară. Urmarea nu poate fi alta, decât că referințele îl fac și pe el, ca să se acomodeze împrejurărilor din societatea, în care trăește. Să punem însă cazul, că el ar avea tărnia sufletească, ca să se opună curentului dominant. Cât timp va putea rezista, aceasta e o altă întrebare. Esperința însă ne dovedește, că învățătorii idealisti și cu vocațiune se tot răresc; iar cei ce se fac învățători numai de dragul titulei și al sălariului, pentru-ca să-și asigure o existență, — adică cei nămiți după zisa evangheliei, — se înmulțesc. Dintre acestia apoi tocmai prin aprecierile greșite ale societății omonești sporesc numărul iubitorilor de mărire și vanitate, fiind-că li se dă ocaziune, ca să iasă la iveală mai mult prin prestațiunile lor laterale, decât prin munca lor, ce ar avea să o isprăvească în școală pe terenul instrucțiunii și al educațiunii. Prin astfel de aprecieri greșite de multe ori devin seduse și forurile superioare școlare la distribuirea puținelor distincțiuni, ce le oferă chiemarea învățătorescă, că preferoază pe cei iubitori de mărire, îndrăzneți și lingușitori față de cei probați și devotați chiemării. Aceștia vându-se preterați, își perd apoi ambiția și devin apatici și indiferenți față de școală și de învățământ. Și dacă poarna, ce o observă societatea omonească în aprecierea muncii învățătorului nu va reintra iarăș în vâgășul ei cel firesc, atunci vom ajunge, ca ambiția în vocație să scadă tot mai tare, iar învățătoriu să fie reclamat a se ocupa mai mult cu agende și activități secundare, decât cu oficiul lui învățătoresc. Stări de acestea îl seduc mai în grabă pe învățătoriu fără vocație, ca să-și neglige oficiul și chiemarea sa și să se ocupe cu afaceri de aceea, cari poate că și dînsului îi priesc mai bine decât munca școlară, dela care ușor se poate subtrage mai ales acuma, când și controla învățământului e lincezită. Unica controlă ar fi să fie conștințiositatea, dar la sigur pot zice, că astfel de învățători și aceasta le lipesc. Că ce activitate dezvoltată ei în școală ne putem ușor închipui. Și urmările? De bună samă nu sunt altele, decât ca dînsii îndeplinesc ocupațiunile laterale mai punctual decât chiemarea învățătorescă, și astfel ne mai având timp din destul, ca să se intereseze cum se recere de școală și de elevi, rezultatul nu poate fi alt ceva, decât în cunoscințe un minim, iar în educație zero. Prin asta se produc involuntar în societatea omonească dispreț și neinteresare față de școală

și învățătoriu. (Astea toate le găsim nimerit caracterizate în schița: „Moravuri contimporane“, din cartea „Clipe de repaus“ de „Sorocova“). Și ca acestea să dispară, societatea omonească va fi nevoită să grijască, că învățătoriu să fie asigurat în existența sa astfel, încât să-i fie posibil a trăi și a-și consacra toate puterile numai pentru binele și înaintarea școlii și a tinerimei lui încredințate. E semnificativ faptul, că la noi la Români în direcția aceasta nu putem constata progres, ci — durere! — regres. Factorul cel mai slab dotat e învățătoriu și chiar dela dînsul se pretinde mai multă activitate pe toate terenurile, ba pe airoa chiar și jertfă materială numai ca să se salveze naționalitatea și confesionalitatea școlii. O, ironie a sorții, el bietul a ajuns să fie mocenatul — martir național! Și că constatarea aceasta nu e greșită, să dovedește mai bine prin aceea, că multe bunevoioțe de ale învățătorului cu aprobarea forurilor competente să prefac cu înecul în datorințe fără vre-o retribuțiune. Acestea sunt referințele învățătorului din școala noauă. Vor fi ici colea excepțiuni, — onoare lor! — dar sciu pozitiv, că acestea sunt puține și rare.

Ca să am crezământ, ca cele espuse nu sunt inventate de mine, ci sunt basate pe esperință, precum le-au constatat și alții, îmi iau voe a reproduce aci următorul îndreptar, ce și l'a compus un dascăl celebru, — ajuns din dascăl săsesc inspector suprem școlariu în Osnabrück în Germania, — numele Ioan Henrik Schüren la întrebarea: „Ce am să fac, ca să devin și să rămân în totdeauna învățător bun?“ Fată răspunsul lui:

1. Dacă doresc, ca să fiu și să rămân un învățătoriu bun, atunci trebuie să învăț mai întâiu eu aceea, ce trebuie să propun altora. Nu cred, că există învățătoriu, carele n'ar mai avea lipsă ca să învețe aceea, ce are să propună. Dacă d. e. n'are să studieze materia, atunci de bună samă va avea de studiat metoda ori tractarea etc. și în fine dacă n'are alta, atunci are de studiat natura elevului.

2. Prima și cea mai necesară condiție în viața și chiemarea învățătorescă este — frica de Dumnezeu.

3. Învățătoriu să nisească din toate puterile ca întotdeauna, dar mai ales în primii ani ai carierei sale tot timpul și toate puterile sale să le concentreze într'un singur punct, — în oficiul său. Nici unde doară nu s'a observat mai bine, cât de rodnică e o astfel de concentrare, dar nici unde nu poate fi mai primejdioasă dvizarea puterii și a timpului ca în oficiul învățătoresc. Aici d. e. are să conducă o reuniuniune, colo să fiu secretariu, aici este de condus un cor ori de întregit un cvartet ori o parte de Wiesth

aci are să poarte socotelele publice (comunale ori dela societăți private), colo să primească vre-o agentură etc. Dacă însă vom face bilanțul între activitățile acestea, — ce învățatoriul cu drept cuvânt le poate respinge, — și între activitățile acelea, ce se țin mai strict de chemarea lui și cari nu le poate întotdeauna respinge ca d. e. darea de oare private, conferințe învățătorești, participări la cutare misiune (reuniuni biblice, de temperanță etc.) apoi tutorate, visite pe la cei bolnavi și în fine munca și grijele familiare și ale gospodăriei sale, cu deosebire creșterea fiilor săi proprii, apoi la toate astea să mai adaugem și economia, pomologia, apicultura și a. — atunci nu cred, că ar esista om pe lume, care să nu recunoască, că ce primejdie zace pentru chemarea învățătorească în divizarea timpului și a puterii. Mii de inși, răpiți de curente externe în credință, că îndeplinesc o faptă bună, s'au angajat la astfel de activități, la cari nu le curge calea; mii de inși amăgiți de diferite curente au căutat afară de cadrul chemării lor activități și agende de acelea, cari li-au oferit, ce-i drept, ceva instrucție, dar mai ales plăcere, onoare, ori chiar și profit material. Numi-se-va cauza ori și cum, eu zic, că nu e cu putință, ca prin împrăștierea timpului și a puterii să nu sufere scădere destoinicia veritabilă și linistea atât de indispensabilă a învățatoriului adecă — școala sa.

4. Totul trebuie delăturat, ce ar putea influența nefavorabil asupra destoiniciei, vioiciunii și devotamentului învățatoriului față de chemarea sa.

5. La o parte cu toate, ce ar putea chiar numai abura în mod neprielnic iubirea învățatoriului față de elevi și de chemarea lui. La învățatoriu întocmai ca și la prietenii buni și adevărați se potrivesc minunat zicala: „Je länger desto besser!“ De aceea tot cu frică străjuim, ca să nu se furișeze ceva între noi și chemarea noastră. Iubirea față de copii și de științe precum și inspirația pentru chemare formează focul sânt în pieptul învățatoriului. Sunt mulți, cari poate că ademeniți de vederile lor, să simțesc în internul lor ca și repășiți de pe cariera învățătorească, se trezesc, că totuș viețuiesc și mai lucră întrînsa. Acestea toți o știu și o simțesc foarte bine, că cariera aceasta nu le mai procură plăcere, dar neavând încotro, fiind-că doară și ei trebuie să trăiască și fiind-că e poate și prea târziu de a păși pe altă carieră, să supun sôrții și ca nisece robi supoartă și mai departe greutățile ei.

6. Preparează-te consciințios! Înainte de toate trebuie să fi clarificat, că în ce raport și legătură stă pensul de azi cu cel tractat deja și cu cel următoriu; că oare se bazează, se argumentează și se afirmă unul pe altul și că oare fi-vor elevii

în stare, ca ei înșiși, ori puțin ajuturați de învățatoriu, să-și câștige o convingere clară despre el. Mai departe are învățatoriul să se cugete serios și la aceea, că oare prin ce fel de exemple scoase din viața și esperința elevului și prin ce mijloace de intuițiune ar putea să-l facă pe elev, ca să pătrundă și să cuprindă cât mai clar materia propusă și în fine, că ce asemănări ori dispozițiuni și indegetări are să pună în aplicare, ca să-l poată înțelege destul de bine și elevul cel mai slab. Și de oare ce învățământul se încheie cu treapta aplicării învățatoriul cel adevărat își va pune de multe ori întrebarea, că oare prin ce fel de deprinderi ar putea întipări mai bine în mintea elevului cele învățate, ca astfel să devină proprietatea lui sigură și să le poată folosi cu succes în viața practică.

7. Dedică-te cu totul obiectului, ce-l propuni, ca să viețuească obiectul în tine și tu în el. Grijește și te ferește dară de lucruri de acelea, ce te-ar putea conturba și distrage.

8. Examinează-ți totdeauna munca ta! Datorința învățatoriului este în primul rând să se examineze în general mai întâiu pe sine însuș, apoi pe elev și pensul propus și în fine ținuta lui morală observată în decursul muncii sale; iar în special să-și deo samă despre fiecare elev singuratic, despre fiecare oară și lecțiune, precum și despre ori și care necuviință ivită în decursul muncii sale, pentru-că iubitul e tare aproape de cel ce-l iubesc. De aceea învățatoriul bun să simte totdeauna încunjurat de elevii săi chiar și atunci, când ei nu sunt de față; vorbește cu ei, îi laudă, ori îi muștră, se bucură, ori se întristează dimpreună cu ei; el se roagă pentru ei. Asta o viața iubirii. El îi strînge pe toți la pieptul său, că doară toți sunt fiii lui. O, ce binecuvântare ar fi pentru popor și pentru țară, dacă fiecare învățatoriu în toată sara ar supune școala sa unui astfel de examen. Ce bine mare s'ar revârsa și asupra lui și asupra elevilor săi. De ce nu nisuesci să fii binecuvântat?

9. Folosește consciințios ori și ce ocaziune, ca să întorești legături cu învățatori harnici și cercetează cât mai des școale bune.

10. Dă prilej și altora, ca să te cerceteze, să te observe și să te examineze.

11. Adă-ți aminte de Dumnezeu! El e martorul și judecătoriu teu nevăzut!

12. Adă-ți aminte întotdeauna, că ce depinde în timp și în eternitate dela munca ta școlară!

Memoriul acesta ne arată evident, că prima și cea mai cardinală datorință a fiecărui om, și așa și a învățatoriului, este mai întâiu de toate să se cunoască pe sine însuș. „Nosce te ipsum!“ este și cea dintâiu axiomă, ce a pus-o marele pedagog Amos Comenius în valorosul său op: „Didactica magna“. Esența celor

înșirate aci este să recunoaştem fără încunjur, că noi înşine purtăm vina la multe greşele; să ne pocăim, ca așa mai îngrabă să ajungem la îndreptarea dorită. Dacă unul fiesce care din noi își va da silința a urma numai cât e posibil nu numai cu vorba, ci și cu fapta sfaturilor cuprinse în credeul lui Schüren, atunci de bună samă, că învinuirile ridicate asupra școlii și a învățatoriului se vor reduce la un minim; învățatoriul își va câștiga poziția și respectul cuvenit, iar influința lui educativă își va aduce de sigur roadele ei binefăcătoare întru formarea bazei caracterelor reclamate. Că să putem ajunge la stadiul acesta, dăm sfat prietinesc tuturor acelor, cari nu au și nu simt vocațiune pentru cariera învățătorească, că ar lucra foarte înțelepțesce atât în interesul lor cât și al școlii, precum și al tinerimii, dacă la timp s'ar dedica altei carieri, pentru care simt, că au mai multă atragere și vocațiune.

Pe lângă acestea știind, că poporul nostru nu s'a avântat încă la acel grad de cultură, ca să scie da atenție cuvenită statului învățătorec, îmi permit a recomanda colegilor, tocmai pentru delăturarea acestei cauze, studiu, esperință și muncă continuă și serioasă mai ales în chieamarea învățătorească, căci ele formează unicul mijloc de a ne impune și a ne asigura în sinul poporului nostru vaza și importanța aceea, ce o merităm de după chieamarea noastră ideală.

Apunerea „Foi Pedagogice“ din Sibiu vedit ne arată, că învățătoreșca noastră încă nu e pătrunsă de aceste ideale. Și astfel de ideale nu și-le poate omul câștiga altcum, decât dacă se nisuesce a-și mai înmulți cunoștințele și pe cale autodidactică. O foaie de specialitate cum a fost „Foaia Pedagogică“ ar trebui susținută cu ori și ce preț.

Și ca să ne eluțăm vaza și importanța cuvenită pe lângă cele zise mai avem mare nevoie și de colegialitate și solidaritate. Când corpul învățătorec român va fi una, precum una sunt și cei de alte branje și caste, atunci sigur că și noi vom ajunge la poziția și aprecierea cuvenită. În privința aceasta să ne servească de exemplu demn de imitat colegialitatea și solidaritatea, precum și abnegația corpului învățătorec din Germania, care a purtat luptă resolută, până când a adus întreg poporul, ca să asculte și să aprecieze glasul renumitului pedagog Diesterweg, care i-a zis: „Dacă ridicați starca învățătoreșca cu dînsa înălțați și națiunea; iar dacă o deșosiți, prin asta deșosiți tinera generațiune și chiar națiunea!“ Și în faptă, efectul produs de glasul acesta și de stăruința statului învățătorec, se reoglindează foarte eclatant în asigurarea meritată a statului învățătorec; în renumele, ce și l-a câștigat școala ger-

mână pretutindenea, precum și în cultura și civilizația cea mare, cu care a ajuns să cucerească și să domineze întreg rotogolul pământului. Ea, învățătoreșca germană, poate să-și zică: „că e singura armată recunoscută de civilizația modernă“, după zisa savantului poet Victor Hugo.

Oare este și învățătoreșca noastră pătrunsă de acest duh? Răspunsul meu e o clătinare din cap. Mă mângâi însă, că vicisitudinile timpului îi vor accelera pașul către aceste ideale. Și nu-mi perd speranța, că și poporul român nu o să mai hesiteze mult în recunoaşterea deplină a chieamării învățătoreșca nu numai cu vorba, cum suntem obicinuiți a auzi la diferite ocațiuni, ci și cu fapta.

(Va urma)

Varietăți

Un binefăcătoriu anonim din Timișoara a donat 10 cor. pe sama fondului de ajutorare „Ioan Popasu“ al elevilor dela instutul teologic și pedagogic din Caransebeș. Mulțămita noastră. *Patriciu Drăgălina*, președinte. — *Dr. G. Dragomir*, secretariu.

Un dar prețios bisericii din Logoj. Falmica biserică a Logojenilor s'a îmbogățit zilele acestea cu un dar de mare valoare. Este un dar izvorit din puternicul sentiment religios al Logojanului adevărat și din dragostea nefățărîtă a lui față de așezemintele bisericesci. Noul dar, ce l-a obținut zilele acestea biserică din Logoj, este „Mormântul Domnului.“ dăruit de familia *Vasilie Iorga Burencia* și lucrat fără îndoială artistic de către gentila fică a acestei familii, *Ecaterina*. Familia Iorga Burencia este una dintre cele mai vechi, mai stimate și mai populare familii din Logoj. Aceasta familie, care are astăzi în fruntea sa pe d-l Vasilie Iorga, deja printr'un șir lung de ani a făcut frumoase donațiuni bisericii din Logoj, dar pe toate le-a întrecut cel din anul acesta atât în privința valorii, cât și a frumșetii. „Mormântul Domnului“ este de 1½ metru lungime și 1 metru lățime. Este brodat pe mătasa grea vînetă cu fir de aur veritabil, iar persoanele cu fir de mătasa. Afară de multele figuri decorative cusute toate cu aur greu. „Mormântul Domnului“ poartă următoarea inscripție lungă în litere mari de aur: „*Iosif cel cu bun chip de pre lemn luând prea curat trupul tîu, cu giolgiu înfășurându-l și cu mirezme în mormînt nou l-au pus. În groapă cu trupul și în iad cu sufletul ca un Dumnezeu. — 1902 — Mormîntul Domnului. — Donat bisericii gr. or. române din Logoj de familia Vasilie Iorga Burencia, lucrat de Ecaterina fică lui.*“ Pe lângă aceasta se află brodate tot în aur încă și uneltele cari duios ne reamintesc tragicul sfîrșit al Mântuitoriului, precum sulita, biciul, cuțuna de spini, trestia, buretele etc., Persoanele, și mai ales chipul muncit al Mântuito-

riului cu semnele vedite ale suferințelor îndurate sunt atât de succese, că lucrarea ca atare poate rivalisa cu ori care alta ieșită din primele ateliere de felul acesta. Dsoara Iorga numai în conștiința capacității D-Sale s'a apucat de această muncă titanică, care deja în primul moment fascinează până chiar și ochiul cel mai pretenziv în materie de artă. Ce se atinge de trăinicia lui, apoi această este asigurată pe sute de ani. Sfințirea solemnă a acestui „Mormânt“, ce valorează 2000 de coroane, se face azi în biserica din Logoj. Falma despre frumoasa intențiune a familiei Iorga Burencia s'a lătit în întreg orașul și azi credincioșii așteaptă cu nerăbdare espunerea „Mormântului“ spre vedere publică. Aducem și noi tributul nostru de admirațiune și venerațiune sinceră familiei Iorga Burencia, care în mod atât de elocvent a dat dovadă despre înbirea, ce o are față de biserica noastră ortodoxă, care scut tare pentru conservarea limbei și liman de dulce mângăere a fost întotdeauna. „Sfințesce Doamne pe cei-ce iubesc frumseța casei tale. Tu pe accia îi preamăresce.....“ C.

Daruri pe sama bisericeii din Apadia. D-l *Mihail Simu* învățătoriu substitut ne scrie cu datul de 1 Aprilie a. c., că Mult Stimata Doamna *Cornelia*, soția O. D. Nicolae Cornean, preot în Apadia, colectând în comună suma de 120 cor. iar restul punându-l D-Sa. a făcut sântei bisericeii următoarele daruri: *O evanghelie*, în preț de 90 cor.; un *prapor*, în ȳaloare de 36 cor.; o *cădelniță* de argint de China, 34 cor.; o *candelă* 4 cor.; un mäsaiu pe *tetrapod*, în preț de 60 cor. Pentru aceste daruri se exprimă multămită publică atât St. Doamne Preotese, cât și celorlaltele contribuente la înfrumșetarea sântei bisericeii.

Adunarea despărțemântului învățătoresc din tractul protopresbiterial gr. or. al Logojului, ținută la 31 Martie, c. în Logoj a succes. Din 31 de învățători, au lipsit numai 5. S'a celebrat serviciul divin împreunat cu chemarea Duhului sânt. Președintele *Dr. G. Popoviciu*, deschide ședința, la care au luat parte mulți oaspeți din loc și aiurea. Membrul G. Joandrea, cetesce circulariul On. Comitet central, care se ia la cunoștință spre conformare și orientare întru toate. În înțelesul circulariului se procede mai întâiu la constituirea despărțemântului pe anul 1902. La propunerea membrului *C. Liuba*, învățătoriu în Logoj, se alege de president *Dr. G. Popoviciu*, protopresbiter, notariu *G. Joandrea*, casariu *Nic. Ianculescu*, iar îngrijirea bibliotecii acestui despărțemânt s'a încredințat învățătoarei *Eva Ogrin*, din Logoj. Membrul *Alexandru Onae*, ține o prelegere practică din religiune: „*Banul văduvei sëracc*“, cu elevii din clasa a III elementară. Prelegerea se ia la plăcută cunoștință. Membrul *C. Liuba*, ține o prelegere practică din socoată cu elevii din clasa a patra, avënd ca substract al temei: „*Împărțirea cu frângerii vulgare*.“ Adunarea declară prelegerea din chestiune de succasă pe deplin. Membrul *M. Crăciun*, cetesce o frumoasă disertație „*Despre*

pomării“, disertația ascultându-se cu plăcere se dă membrilor Tr. Gașpar, preot-învățătoriu. *C. Liuba* și *Iuliu Ioanoviciu*, spre a veni cu un raport asupra ei la proxima ședință de despărțemânt. D. a. la 2 oare, învățătoarea *Eva Ogrin* ține o prelegere practică cu elevele sale din fizică, alogëndu-și tema: „*Echilibrul corpurilor*.“ Prelegerea se declară de succasă. Disertația membrului *George Joandrea*, învățătoriu în Logoj, intitulată: „*Vicențiu Babeșiu, ca inspector districtual de școale*“, conform usului — se dă unei comisiuni cõmpuse din membrii *J. Vidu*, *C. Liuba* și *Al. Onaie* pentru a face un raport asupra ei pentru proxima ședință. Raportul cassariului și cel despre bibliotecă se iau la cunoștință. Pentru revisuirea planului actual de învățământ — temă dată de Comitetul central — și pentru censurarea proiectului de împărțire al oarelor pe săptămână, elaborat de membrul *G. Cătană*, învățătoriu în Valeadeni, se alege o comisiune în persoanele membrilor: *G. Joandrea*, *I. Vidu*, *Const. Liuba*, *Al. Onaie*, *M. Crăciun* și *Vasilie Tărian*, primind însărcinarea, a-și face până la proxima ședință observările ei în acest obiect. Manualul „*Cartea copiilor*“ de *St. C. Alexandru*, învățătoriu în Sredistea-mică, s'a dat membrilor *G. Joandrea*, *P. B. Costescu* spre censurare. Proxima adunare de despărțemânt se decide a se ținea în comuna Jdioara și Criciova, cu ocasiunea examenelor anuale. *Coresp.*

Concerte. De cu bună vreme împărțășim cetitorilor noștri, că în Dumineca Tomii va concerta în Caransebeș vestitul cor, condus de profesorul *Paulian*, din T-Severin. Tot după s. Pascii vor concerta în Caransebeș renumitul Tenor *Vasilin* și d-ra *Iulieta Adamescu*. La timpul sêu vom da amărunte.

Avis. D-l *Dr. M. Pop* aduce la cunoștință publică că cu 15 Mai a. c. reîncepe praxa sa medicală în *Băile Herculane*, otelul „*Nestoroviciu*“.

Pentru morboși și reconvașcenți cel mai bun și mai recomandabil mijloc pentru curëndă recăștigare a sănătății este fără indoială gustarea unui păhăruț de *vin spaniol* curat și nefalsificat. — Cofetăria d-lui *George Imbronoviciu* din loc este bogat înzestrată cu cele mai alese și renumite soiuri de aceste vinuri, ca: *Malaga*, *Lacrimae Christi*, *Cherry*, *Oporto*, *Madaira* și *Vermouth*, pe lângă prețurile originale de fabrică. Afară de acestea d-l *Imbronoviciu* este unicul în orașul nostru și jur. căruia i-a succes să obțină dela renumita casă *Adolfo Pries & Cie* din *Malaga* esclusivul drept de deposit din aceste vinuri. Noi din parte-ne recomandăm cu toată căldura on. Public bogatul deposit de aceste vinuri alese, precum și în general cofetăria d-lui *Imbronoviciu*.

Licitațiuni minuende

Pe basa încuvințării Venerabilului consistoriu diecesan ddto 26 Ianuarie 1902 Nr. 324. B. se escrie

licitațiune minuendă pentru repararea și zugrăvirea s. biserici gr. or. rom. din **Marcoveț**, cu prețul de esclamare 1355 cor. 85 fil.

Licitațiunea se va ținea la 5:18 Maiu a. c. 10 oare a. m. în sala școli gr. or. rom. din loc.

Specificațiunile de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Licitanții vor avea a depune la începutul licitațiunei vadiul de 10%.

Marcoveț, în 24 Martie 1902. 1—3 [21]

Pavel Stoian
preș. com. par.

Gregor Nicolaeviciu
not. com. par.

Concurse

Pe baza incuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 14 Februarie Nr. 5685 B. ex. 1901 se escrie concurs pentru postul de capelan pe lângă nepotinciosul preot Iosif Brinzeiu din **Ciuchiciu**, la parohia de clasa II cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele :

- a) A treia parte din sesiunea parohială.
- b) 1/3 din toate venitele stolare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatorați a-și subșterne recursele ajustate conform prescrișelor statutului organic adresate comitetului parohial, prin Prea On. Domn protopresbiter Filip Adam în Iam, apoi sunt poftiți, ca cu consimțământul protopresbiterului să se prezenteze în vre-o sârbătoare în s. biserică dar nu în ziua de alegere.

În fine alegândul capelan este obligat a ținea religiunea cu pruncii de școală 2 oare pe săptămână cel puțin.

Ciuchiciu, din ședința comitetului parohial ținută la 10:23 Martie 1902.

3—3 [17]

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine *Filip Adam*, protopresbiter.

Pentru întregirea posturilor preoțesci vacante în parohiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. român al **Făgetului**, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt :

1. **Mutnicul-mic**, cu filia Dragșinesci, un post de preot cu dotațiunea constătătoare din una sesiune parohială de 32 jugere arătoare și fânaș, birul parohial dela 110 familii câte una măsură cucuruz și stola îndatinată.

2. **Pogănesci**, un post de preot cu dotațiunea constătătoare din una sesiune parohială de 32 jugere, grădină parohială de 1200 □ stânjeni și stola îndatinată dela 90 familii.

Concurenții sunt avisati, ca concursurile lor instruate conform statutului organic bisericesc și al regulamentului pentru parohii adresate comitetului parohial să le subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiteral în Făget.

Făget, în 18 Martie 1902.

3—3 [18]

În conștelegere cu comitetele parohiale *Sebastian Olariu*, m. p. protopresbiter.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante în comunele mai jos amintite din protopresbiteratul gr. or. rom. al Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

1. **Juresci** cu filia **Botesci**, un post de învățătoriu cu salariu de 283 cor. în bani; 15 Hl. cucuruz și 8 Hl. grâu în natură; pentru conferințele învățătoresci 24 cor., pentru scripturistică 6 cor., pentru lemne de foc pentru învățătoriu și pentru școală 80 cor., pentru curatorul școlii 12 cor. și locuință liberă în edificiul școlii cu grădină de 800 □ stânjeni.

2. **Pogănesci**, un post de învățătoriu cu salariu de 400 cor. în bani, 9 Hl. cucuruz și 9 Hl. grâu în natură, pentru conferințele învățătoresci 12 cor., pentru scripturistică 6 cor., pentru lemne de foc 12 metri din care are a să încălzi și sala de învățământ, pentru curatorul școlii 12 cor. dela înmormântări unde va poftit 40 fil. iar cu liturgie 1 cor. și locuință liberă în edificiul școlii cu grădină de 800 □ stânjeni.

Concurenții au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în terminul deschis la Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. român al tractului Făget.

Învățătorii ales este îndatorat a purta cantoratul în s. biserică și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socotelele cultului și ale sântei biserici.

Pentru servii învățătoresci prestate înainte de ocuparea postului din concurs, comuna nu acoardă alesului nici un altfel de emolument decât cele înșirate în concurs.

Alesul învățătoriu în comuna Juresci cu filia Botesci va avea să țină prelegerile alternativ, dimineața la școala din Botesci, iar după amiază la școala din Juresci.

Comitetul parohial doreșce ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nici de cum în ziua de alegere.

Făget în 18 Martie 1902.

3—3 [19]

În conștelegere cu comitetele parohiale.

Sebastian Olariu
protopresbiter.